

Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
Muzejski trg 1

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj
Prešernova ulica 33-35

2250 Ptuj

Številka: 612-6/2024-3340-59

Datum: 5. 11. 2024

Zadeva: **Združevanje javnih zavodov Knjižnice Ivana Potrča Ptuj in Pokrajinskega muzeja Ptuj - Ormož**

Zveza: vaš dopis št. 90-2024 z dne 14. 10. 2024

Prejeli smo vaš dopis št. 90 - 2024 z dne 14. 10. 2024, v katerem nas seznanjate s pobudo mestne svetnice MO Ptuj, da se z namenom racionalizacije in optimizacije stroškov delovanja preveri možnost združitve javnih zavodov Knjižnice Ivana Potrča Ptuj (KIIP) in Pokrajinskega muzeja Ptuj – Ormož (PMPO). Navedete tudi, da KIIP in PMPO predlagane pobude ne podpirata iz utemeljenih zakonskih in vsebinskih razlogov.

V nadaljevanju vam v zvezi z izpostavljenim vprašanjem posredujemo naslednje neobvezujoče mnenje Ministrstva za kulturo:

Glede predlagane pobude mestne svetnice o združevanje javnih zavodov KIIP in PMPO pojasnjujemo, da združevanje knjižnične dejavnosti splošne knjižnice z drugovrstnimi dejavnostmi v okviru enega pravnega subjekta, skladno z določbami Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 in 92/15; v nadaljevanju: ZKnj-1), ni mogoče, iz določil Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb in 105/22 – ZZNŠPP; v nadaljevanju: ZUJIK) pa je razvidno, da je za javne zavode z večjim številom zaposlenih predvidena samostojna dejavnost.

Obrazložitev

Uvodoma povzemamo, da je knjižnična mreža splošnih knjižnic določena na podlagi Zknj-1, in sicer v skladu z njegovim 20. členom, ki določa, da mora vsaka občina zagotoviti knjižnično dejavnost za svoje občane tako, da ustanovi splošno knjižnico sama ali skupaj z drugimi občinami, ali tako, da poveri opravljanje te dejavnosti s pogodbo drugi splošni knjižnici v soglasju z njenim ustanoviteljem. Skladno z 12. alinejo drugega odstavka 21. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 11/14 – popr., 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSL-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A, 80/20 – ZIUOOPE in

62/24 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZLS) je zagotavljanje splošnoizobraževalne knjižnične dejavnosti sicer izvorna naloga vsake občine.

ZKnj-1 je, da bi se v Sloveniji zagotovilo bolj kakovostno in sočasno bolj racionalno knjižnično javno službo, določil, da je splošna knjižnica samostojna pravna oseba, če izvaja knjižnično dejavnost za okvirno 10.000 in več prebivalcev. Občine imajo možnost, da bodisi ustanovijo splošno knjižnico same ali skupaj z drugimi občinami, ali pa poverijo opravljanje te dejavnosti s pogodbo drugi splošni knjižnici v soglasju z njenim ustanoviteljem. Tovrstna rešitev je skladna s 6. členom ZLS, ki določa, da občine med seboj prostovoljno sodelujejo zaradi skupnega urejanja in opravljanja lokalnih zadev javnega pomena in v ta namen ustanavljajo zveze, lahko združujejo sredstva in v skladu z zakonom ustanavljajo skupne organe ter organe skupne občinske uprave, ustanavljajo in upravljajo sklade, javne zavode, javna podjetja in ustanove.

Kot določata 40. in 43. člen ZUJIK ima javni zavod z več kot 20 zaposlenimi strokovni svet. S smiselnim upoštevanjem določil iz navedenih členov je za muzej z več kot 20 zaposlenimi predvideno delovanje v okviru samostojnega, enovrstnega javnega zavoda. PMPO izvaja državno javno službo muzejev s področja arheologije, etnologije, likovne umetnosti in zgodovine na območju 19 občin. Muzej je s 35 delovnimi mesti samostojen javni zavod, ki izvaja naloge državne javne službe muzejev na podlagi Sklepa o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev št. 62100-1/2023/29 z dne 19. 3. 2013 in skladno s 93. členom Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE; v nadaljevanju: ZVKD-1) ter naloge upravljavca grajskega kompleksa v lasti Republike Slovenije skladno s Pogodbo o oddaji nepremičnin v kompleksu Ptuj – grad (EŠD 583) v upravljanje.

Skladno z Zknj-1, ZUJIK in ZVKD-1 financiranje obeh javnih zavodov ni urejeno na enaki podlagi. Čeprav je občina ustanoviteljica KIIP in PMPO, je delovanje muzeja v večinskem deležu, ki presega 70% vseh stroškov delovanja muzeja, financirano iz sredstev državnega proračuna. Hkrati so iz državnega proračuna financirane tudi investicije v objekte, v katerih muzej deluje. Glede na naloge, obseg in način delovanja, kadrovsko in organizacijsko strukturo, vire financiranja ter prepoznavanje s strani javnosti KIIP in PMPO nedvomno predstavljata dva samostojna javna zavoda.

Zavedamo se, da je potrebno proračunsko porabo racionalizirati, zniževanje stroškov, ki bo prineslo racionalizacijo in optimizacijo, pa lahko dosežemo na različne načine. Za splošne knjižnice morebitno povezovanje različnih zavodov v okviru občin dopušča zakon le v primeru, ko so druge dejavnosti organizacijske enote knjižnice; poleg tega dopušča le povezovanje knjižnic z organizacijami, ki izvajajo kulturne dejavnosti. Ker je bilo v preteklosti v zavodih, kjer so bile združene različne dejavnosti (npr. knjižnica, muzej, ljudska univerza in avtošola), veliko prelivanja sredstev med javnimi službami in drugimi dejavnostmi, zakon še določa, da je potrebno v takih primerih voditi ločeno računovodstvo. Navedena možnost pa ni sprejemljiva za delovanje PMPO, ki je velik muzej s samostojnimi nalogami in visokim deležem financiranja iz sredstev državnega proračuna. V redkih primerih muzeji s pooblastilom za izvajanje državne javne službe delujejo v okviru širšega lokalnega javnega zavoda, če gre za majhne enote z manj kot 10 zaposlenimi. Drugo možnost pa omogoča zakonodaja za področje lokalne samouprave, to je ohranitev pravne subjektivitete tako splošne knjižnice, kot muzeja, ob reševanju skupnih vprašanj ter skupnem opravljanju splošnih nalog, bodisi v okviru občinske uprave ali enega od pravnih subjektov. Zakonodaja prav tako omogoča soustanoviteljstvo javnega zavoda s strani več občin, kar je v primeru PMPO tudi realizirano.

Z vidika zagotavljanja oz. dostopnosti javnih kulturnih dobrin na ministrstvu prednostno na področju knjižnične in muzejske dejavnosti podpiramo možnost, da se ohrani samostojnost kulturnih javnih zavodov, za izvajanje skupnih nalog pa zagotovi ustrezno podporo na ravni občin. Z vidika določb ZKnj-1 nedvomno izhaja, da občine obveznosti iz zakona ne morejo izpolnjevati tako, da bi splošna knjižnica delovala v okviru drugega pravnega subjekta, oziroma da bi knjižnično dejavnost skupaj z drugovrstnimi dejavnostmi izvajali v okviru enega pravnega subjekta, glede na določbe ZUJIK in ZVKD-1 pa muzejska dejavnost in izvajanje državne javne službe v muzeju s 35 zaposlenimi, 180.877 inventariziranimi predmeti, ki deluje na območju 19 občin, predstavlja samostojno dejavnost in organizacijo.

Kot izhaja iz obrazloženega, združevanje knjižnične dejavnosti splošne knjižnice z drugovrstnimi dejavnostmi v okviru enega pravnega subjekta, skladno z določbami ZKnj-1 in smiselnim upoštevanjem določb ZUJIK in ZVKD-1, ni mogoče.

Lepo vas pozdravljam,

Pripravila:
Marjan Gujtman
sekretar

Matevž Čelik Vidmar
državni sekretar

mag. Marija Brus
sekretarka

Poslati elektronsko:

- muzej-ptuj.uprava@pmpo.si
- milena.dobersek@knjiznica-ptuj.si